

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2569

ความท้าทายของการส่งออกประเทศไทย ภายใต้ระเบียบการค้าพหุภาคี:วิเคราะห์
ผลกระทบจากมาตรการปกป้องทางการค้าตามกรอบกฎหมาย GATT และ WTO
THAILAND'S EXPORT CHALLENGES UNDER THE MULTILATERAL
TRADING SYSTEM: ASSESSING THE IMPACT OF TRADE PROTECTIONIST
MEASURES UNDER THE GATT AND WTO LEGAL FRAMEWORK

ธัญธิมาร ชูเขาวัง *

Tantimagon Chookhaowang *

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

School of Law, Sripatum University, Chonburi

*Corresponding Author e-Mail: tantimagon.ch@chonburi.spu.ac.th

(Received: 2026, August 10; Revised: 2026, September 10; Accepted: 2023, September 19)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้วิเคราะห์ความเปราะบางของระเบียบการค้าโลกในปี พ.ศ. 2569 ภายใต้สภาวะการแบ่งแยกชั่วคราวทางภูมิรัฐศาสตร์เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนผ่านสู่กระบวนการปกป้องทางการค้าใหม่ ที่มุ่งเน้นการใช้มาตรการฝ่ายเดียว โดยเฉพาะการนำมาตรา 122 ของ U.S. Trade Act 1974 มาบังคับใช้เพื่อสร้างอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีและกำแพงภาษีส่วนเพิ่ม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพของอัตราภาษีผูกพัน และห่วงโซ่อุปทานโลก

ด้านกฎหมายระหว่างประเทศมีแนวโน้มชี้ให้เห็นความสับสนต่อการละเมิดหลักการพื้นฐานภายใต้ข้อบทในความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ทั้งหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง และหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ผ่านการนำเข้ามาตรการสีเขียวแฝงในกลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ เช่น ยานยนต์ไฟฟ้าและอาหารแปรรูป ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2569 การส่งออกของประเทศไทยอาจหดตัวรุนแรงถึงร้อยละ -3.1 คิดเป็นมูลค่าความเสียหายกว่า 3.23 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงถึงร้อยละหนึ่งจุดสี่แปด เนื่องจากการสิ้นสุดของปรากฏการณ์การเร่งส่งออกสินค้าล่วงหน้า

ผลการสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ชี้ว่ามาตรการภาษีฝ่ายเดียวและมาตรการสีเขียวแฝงของประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มขัดต่อพันธกรณีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าและองค์การการค้าโลก ทั้งหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง และ หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ อย่างมีนัยสำคัญ บทความนี้ได้ประมวลผลจากองค์ความรู้จากแนวคำวินิจฉัยขององค์การการค้าโลก ได้แก่ คดีบุหรี่ยี่สิบ (DS371) และ

คดีก้าง (DS343) เพื่อวางแนวทางการต่อสู้ทางกฎหมายผ่านองค์กรระงับข้อพิพาท (DSB) อย่างเป็นระบบ พร้อมเสนอแนวทางขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ด้วยการเร่งขยายเครือข่ายความตกลงการค้าเสรี ตามข้อยกเว้นมาตรา 24 ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าเพื่อกระจายความเสี่ยง ควบคู่กับการปรับโครงสร้างการผลิตของภาคเอกชนสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน เพื่อก้าวข้ามอุปสรรคทางการค้าด้านสิ่งแวดล้อมและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีโลกอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: มาตรการปกป้องทางการค้า; การส่งออกของประเทศไทย; ระเบียบการค้าพหุภาคี

ABSTRACT

This academic article analyzes the vulnerability of the global trading order in 2026 amid geopolitical and economic polarization and the transition toward a new paradigm of trade protectionism that emphasizes the use of unilateral measures. In particular, it examines the application of Section 122 of the U.S. Trade Act of 1974 to create non-tariff barriers and additional tariff barriers, which directly affects the stability of bound tariff rates and global supply chains.

From the perspective of international law, the analysis indicates potential risks of violations of fundamental principles under the provisions of the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), particularly the principles of most-favoured-nation (MFN) treatment and national treatment, through the use of disguised green measures in strategic industries such as electric vehicles and processed foods. Quantitative analysis projects that, in 2026, Thailand's exports could contract significantly by as much as 3.1%, representing estimated losses of more than USD 323 billion, and could result in a 1.48% decline in gross domestic product (GDP), owing to the end of the phenomenon of accelerated advance exports.

The synthesis of the findings in accordance with the research objectives indicates that unilateral tariff measures and disguised green measures imposed by trading partners tend to conflict with obligations under the General Agreement on Tariffs and Trade and the World Trade Organization (WTO), particularly the principles of most-favoured-nation (MFN) treatment and national treatment. This article synthesizes knowledge derived from WTO jurisprudence, including the Cigarettes case (DS371) and the Shrimp case (DS343), to establish a systematic legal strategy for pursuing remedies through the Dispute Settlement Body (DSB). It also proposes strategic approaches centered on accelerating the expansion of free trade agreement networks under the exception provided by Article XXIV of the GATT in order to diversify trade

risks, together with restructuring private-sector production toward carbon neutrality. These measures would help overcome environmental trade barriers and sustainably enhance Thailand's competitiveness in the global marketplace.

Keywords: Trade Protectionism; Thailand's Exports; Multilateral Trading System

บทนำ

ในทศวรรษที่ผ่านมา ระเบียบของเศรษฐกิจโลกได้เปลี่ยนผ่านจากยุคเสรีนิยมใหม่ไปสู่ภาวะ “ภูมิเศรษฐกิจศาสตร์แยกส่วน” อันเกิดจากการแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจและการจัดระเบียบห่วงโซ่อุปทานใหม่ตามแนวคิดด้านความมั่นคง ภายใต้บริบทดังกล่าว เศรษฐกิจประเทศไทยในปี พ.ศ.2569 ยังคงพึ่งพาการส่งออกเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละหกสิบของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ท่ามกลางความผันผวนของระบบการค้าโลก

อย่างไรก็ตามประเทศไทยกำลังเผชิญความย้อนแย้งเชิงยุทธศาสตร์ เมื่อหลักการเปิดเสรีและการไม่เลือกปฏิบัติภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าและองค์การการค้าโลก ถูกท้าทายจากมาตรการคุ้มครองทางการค้าใหม่และมาตรการฝ่ายเดียว โดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกาที่ใช้นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ (america first) (Executive Office of the President, 2017, p. 4) ผ่านการเพิ่มภาษีศุลกากรและมาตรการตอบโต้ ซึ่งก่อให้เกิดข้อพิพาททางกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันผู้ส่งออกประเทศไทยยังต้องเผชิญกับมาตรการสีเขียวและกฎระเบียบเชิงเทคนิคที่ซับซ้อนทำหน้าที่เป็นอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี กระทั่งต่อสินค้าที่มีโครงสร้างการผลิตที่เปราะบาง เช่น สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ไฟฟ้า และเกษตรแปรรูป

ดังนั้นบทความนี้มุ่งวิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกของประเทศไทยในปี พ.ศ.2569 โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพและกรณีศึกษาในองค์การการค้าโลก เพื่อประเมินความสอดคล้องทางกฎหมาย พร้อมนำเสนอแนวทางการปรับตัวเชิงยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อรักษาอธิปไตยทางเศรษฐกิจและสิทธิประโยชน์ของประเทศไทยภายใต้ระเบียบโลกใหม่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ จากการแบ่งแยกขั้วทางเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ.2569 ที่มีต่อความเปราะบางของเศรษฐกิจประเทศไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องทางกฎหมาย ของมาตรการทางการค้าภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) เพื่อพิสูจน์ทราบลักษณะการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่แอบแฝงในนโยบายของประเทศคู่ค้า

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ สำหรับภาครัฐและเอกชนในการปรับตัวเชิงรุก และยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันให้ก้าวข้ามอุปสรรคทางกฎระเบียบโลกอย่างยั่งยืน

แนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลักการสำคัญของระบบการค้าเสรีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) นั้น ประกอบด้วยหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored-Nation Treatment: MFN) และหลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) เป็นกลไกทางกฎหมายที่มุ่งป้องกันการเลือกปฏิบัติและการกีดกันทางการค้าแฝง

1. หลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) มาตรา 1 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) คือห้ามเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศสมาชิก โดยกำหนดว่าสิทธิประโยชน์หรือเอกสิทธิ์ทางการค้าที่มอบให้แก่สินค้าของประเทศหนึ่ง ต้องมอบให้แก่สินค้าที่เหมือนกันจากประเทศสมาชิกอื่นทั้งหมดอย่างเท่าเทียม (General Agreement on Tariffs and Trade, Online 1947) การละเมิดหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) เกิดขึ้นเมื่อสหรัฐฯ จัดเก็บภาษีสินค้าจากประเทศไทยสูงกว่ามาเลเซีย ทั้งที่เป็นสินค้าประเภทเดียวกัน ซึ่งถือเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ข้อยกเว้นของหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) ได้แก่ เขตการค้าเสรี (FTAs/Customs Unions) สิทธิพิเศษแก่ประเทศกำลังพัฒนา (GSP/Enabling Clause) และข้อยกเว้นด้านความมั่นคง (security exceptions) ก็ยังคงปฏิบัติตามจารีตประเพณีทางการค้า (พัชชัมย์ ฤกษ์สุต, 2562, หน้า 122, 136, 165)

2. หลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) มาตรา 3 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) การห้ามประเทศสมาชิกออกภาษีภายในหรือกฎระเบียบที่เลือกปฏิบัติต่อสินค้านำเข้าเมื่อเทียบกับสินค้าภายในประเทศ มีด้วยกันสองประเด็นหลัก ได้แก่ ภาษีภายในที่ห้ามเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้านำเข้าในอัตราที่สูงกว่าสินค้าในประเทศ และกฎระเบียบภายในที่ห้ามออกมาตรฐานหรือข้อกำหนดที่สร้างภาระต่อสินค้านำเข้ามากกว่าสินค้าในประเทศ (General Agreement on Tariffs and Trade, Online, 1947) จากกรณีข้อพิพาททุหรี่ฟิลิปปินส์ (DS371) คณะกรรมการขององค์การการค้าโลก (WTO) วินิจฉัยว่าประเทศไทยละเมิดหลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) เนื่องจากใช้วิธีคำนวณภาษีสรรพสามิตและกฎระเบียบภายในที่เอื้อประโยชน์ต่อทุหรี่ที่ผลิตในประเทศ ทำให้สินค้านำเข้าจากฟิลิปปินส์เสียเปรียบ (World Trade Organization, Online, 2011)

3. ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ.2569 หลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) และ หลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่ช่วยให้ประเทศไทยสามารถโต้แย้งมาตรการกีดกันทางการค้า ไม่ว่าจะเป็นภาษีฝ่ายเดียวหรือมาตรการสีเขียว (Green Protectionism) หรือการกีดกันทางการค้าด้วยเหตุผลด้านสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน (General Agreement on Tariffs and Trade,

Online, 1947) ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้หลักการดังกล่าวเป็นบรรทัดฐานในการฟ้องร้องต่อองค์กรระงับข้อพิพาท (DSB) ขององค์การการค้าโลกเพื่อรักษาสีทธิและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าประเทศไทยในตลาดโลก โดยทั้งสองหลักการจึงเป็นเสาหลักของการค้าเสรีที่ช่วยคุ้มครองเศรษฐกิจประเทศไทยจากความเสี่ยงในระบบการผลิตและการเลือกปฏิบัติภายใต้ระเบียบใหม่ของเศรษฐกิจโลก (General Agreement on Tariffs and Trade, Online, 1947; World Trade Organization, Online, 2011)

การวิเคราะห์สถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2569

ในปี พ.ศ.2569 หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) ตามมาตรา 3 ของ GATT มีแนวโน้มถูกท้าทายมากขึ้นจากการใช้ “มาตรการสีเขียว” (green measures) โดยประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งอาจกำหนดเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดต่อสินค้านำเข้า (United States Environmental Protection Agency, Online, 2025) เช่น การบังคับให้รถยนต์ไฟฟ้า (EV) ใช้แบตเตอรี่ที่รีไซเคิลได้ในสัดส่วนสูง (European Union, Online, 2023b) แต่กลับมีข้อกำหนดที่ทำให้สินค้าจากประเทศไทยตรวจสอบมาตรฐานได้ยากกว่า ส่งผลให้สินค้าประเทศไทยเสียเปรียบต่อสินค้าเจ้าถิ่นและเพิ่มภาระให้กับผู้ผลิต (Ramboll, Online, 2025; Browne Jacobson, Online, 2025) ทั้งที่เป็นสินค้าประเภทเดียวกัน (like products) อาจเข้าข่ายละเมิดหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) ได้โดยตรง

สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) มีความสำคัญต่อการส่งออกของประเทศไทยในสองมิติหลัก ได้แก่ 1) การใช้เป็นเครื่องมือทางกฎหมายเพื่อโต้แย้งมาตรการกีดกันแฝงในเวทีโลก เนื่องจากหลายประเทศหันมาใช้กฎหมายภายในหรือมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barriers) แทนกำแพงภาษีที่ถูกควบคุมโดยองค์การการค้าโลก (General Agreement on Tariffs and Trade, Online, 1947; World Bank, Online, 2025a; United Nations Conference on Trade and Development, Online, 2019) และ 2) การกำกับดูแลนโยบายภายในประเทศ เช่น นโยบายส่งเสริมการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศไทย (made in thailand) (General Agreement on Tariffs and Trade, Online, 1947; Ministry of Economy, Trade and Industry, Online, 2018; Hudec, Online, 1998) ที่ต้องออกอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้ละเมิดพันธกรณีขององค์การการค้าโลก และก่อให้เกิดข้อพิพาทในอนาคต

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจในประเทศไทยปี พ.ศ.2569

สามารถสรุปได้ว่าหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) และ หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) แม้จะมีเป้าหมายร่วมกันคือการห้ามเลือกปฏิบัติ แต่มีขอบเขตต่างกัน กล่าวคือ หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) มุ่งห้ามเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศสมาชิก ขณะที่หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) มุ่งห้ามเลือกปฏิบัติระหว่างสินค้านำเข้ากับสินค้าภายในประเทศ ทั้งสองหลักการจึงเป็นเสา

หลักสำคัญที่ประเทศไทยต้องใช้เพื่อรักษาสีทธิประโยชน์ทางการค้าและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว
โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ.2569

1. วิเคราะห์ภาวะการส่งออกประเทศไทยปี พ.ศ.2569 ปัจจัยสู่การหดตัวในอัตราร้อยละ -3.1 ปี พ.ศ.2569 เศรษฐกิจประเทศไทยเผชิญแรงกดดันจากมาตรการภาษีฝ่ายเดียวของสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้การส่งออกมีแนวโน้มชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ ประเมินว่าการส่งออกของประเทศไทยในปี 2569 อาจขยายตัวในกรอบร้อยละ -3.1 ถึง 1.1 กล่าวคือมีความเสี่ยงที่จะหดตัวได้ถึงร้อยละ 3.1 สอดคล้องกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐปี พ.ศ.2569 จะลดลงร้อยละ 0.3 ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การหดตัว ได้แก่ 1) ผลกระทบเต็มปีของมาตรการภาษีตอบโต้ (reciprocal tariff) ที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2568 2) การสิ้นสุดของปรากฏการณ์การเร่งนำเข้าหรือส่งออกสินค้าล่วงหน้า (front-loading) ที่เคยช่วยกระตุ้นการส่งออกในปี พ.ศ.2568 และเปลี่ยนเป็นปรากฏการณ์ภาวะชะลอตัวชดเชย (payback effect) ในปี พ.ศ.2569 และ 3) การบังคับใช้ภาษีพื้นฐาน (baseline tariff) ร้อยละสิบตามมาตรา 122 ของ U.S. Trade Act 1974 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2569 (Executive Office of the President, Online, 2026) ถือเป็น การละเมิดพันธกรณีภายใต้ภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) ทั้งในด้านภาษี ผูกพัน (article II), การเลือกปฏิบัติ (article I: MFN), และการใช้ข้อยกเว้นดุลการชำระเงิน (Article XII) อย่าง ไม่ถูกต้อง ((สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, ออนไลน์, 2569; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, ออนไลน์, 2568; กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์, 2569)

ผลกระทบดังกล่าวทำให้กลุ่มสินค้าที่มีส่วนการผลิตที่เปราะบางและได้รับแรงกดดันสูง ได้แก่ กลุ่ม สินค้าเกี่ยวเนื่องกับน้ำมัน (เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก น้ำมันดิบ และน้ำมันสำเร็จรูป) อัญมณี และ เครื่องปรับอากาศ ซึ่งยังคงเป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวัง รวมถึงสินค้าเกษตรที่มีแนวโน้มการส่งออกชะลอตัว เช่น ยางพารา ข้าว และผลไม้สด นอกจากนี้ การขึ้นภาษีนำเข้าของสหรัฐฯ ยังผลักดันให้ต้นทุนสินค้าสูงขึ้น ทำให้ สินค้าไทยต้องเผชิญกำแพงภาษีที่เข้มงวดขึ้นในตลาดสหรัฐฯ (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, ออนไลน์, 2569)

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจประเทศไทยในปี พ.ศ.2569 เป็นความท้าทายจากการบังคับใช้ กฎหมายภายในของประเทมหาอำนาจที่ขัดต่อพันธกรณีการค้าโลก ไม่เพียงแต่สร้างภาระทางภาษีซ้ำซ้อน แต่ยังบั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกประเทศไทยในตลาดโลก ฉะนั้นแล้วประเทศไทย จำเป็นต้องใช้กลไกทางกฎหมายขององค์การการค้าโลก โดยเฉพาะการอ้างสิทธิภายใต้หลักประติบัติเยี่ยงชาติ ที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) และหลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ทางการค้า และรักษาสถียรภาพเศรษฐกิจในระยะยาวโลกขึ้นมาใหม่

2. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศไทย (macroeconomic impact) มาตรการภาษีของ สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ.2569 ไม่ได้ส่งผลกระทบเฉพาะภาคการส่งออก แต่ยังขยายผลไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจ

มหภาคของประเทศไทยโดยตรง โดยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยประเมินว่าการจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 19 อาจทำให้มูลค่าการส่งออกหายไปกว่า 2.75 แสนล้านบาท และส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของประเทศไทยลดลงถึงร้อยละ 1.48 ในปีดังกล่าว อันแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างภาษีการค้าและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม (ฐานเศรษฐกิจ, ออนไลน์, 2568)

นอกจากนี้ผลกระทบยังปรากฏในระดับห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Value Chains: GVCs) เนื่องจากการขึ้นภาษีต่อสินค้าจากประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ทำให้ความต้องการสินค้าชิ้นกลางและวัตถุดิบจากประเทศไทยลดลง ส่งผลต่อการผลิตในระดับโลกและต้นทุนบทบาทของประเทศไทยในระบบการผลิตสากล ขณะเดียวกันการแข่งขันในตลาดโลกก็ถูกกระทบอย่างชัดเจน ภาษีที่สูงขึ้นทำให้ราคาสินค้าประเทศไทยในตลาดสหรัฐฯ แพงกว่าคู่แข่งที่ได้รับอัตราภาษีต่ำกว่า เช่น เช่น สิงคโปร์ซึ่งไม่อยู่ในบัญชีแนบท้ายคำสั่งฝ่ายบริหารที่ 14326 จึงถูกจัดเก็บในอัตราพื้นฐานร้อยละ 10 ขณะที่ไทยถูกจัดเก็บในอัตราร้อยละ 19 ส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันและส่วนแบ่งตลาด (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, ออนไลน์, 2569; Executive Office of the President, Online, 2025)

ดังนั้นมาตรการภาษีของสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ.2569 ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงมหภาคต่อเศรษฐกิจประเทศไทย ทั้งในด้านการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) การต้นทุนห่วงโซ่อุปทานโลก และการลดทอนความสามารถในการแข่งขันของสินค้าประเทศไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา เป็นความท้าทายสำคัญที่ประเทศไทยต้องเผชิญและปรับตัวในระยะเปิยบเศรษฐกิจโลกขึ้นมาใหม่

3. มาตรการปกป้องทางการค้าภายใต้ ภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) การบังคับใช้มาตรา 122 ของ U.S. Trade Act 1974 โดยสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างสำคัญของการใช้มาตรการฝ่ายเดียว (unilateral measures) ที่ขัดต่อพันธกรณีภายใต้ระบบการค้าพหุภาคีขององค์การการค้าโลก เนื่องจากให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการจัดเก็บภาษีส่วนเพิ่มโดยไม่ผ่านกระบวนการเจรจาระหว่างประเทศ การกระทำดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจกฎหมายภายในเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดของกฎหมายระหว่างประเทศ และสร้างความไม่แน่นอนต่อหลักเกณฑ์ภาษีผูกพัน (bound rates)

ในเชิงกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การใช้มาตรา 122 ขัดต่อภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) article II (schedules of concessions) ที่ห้ามจัดเก็บภาษีเกินกว่าอัตราที่ผูกพันไว้ อีกทั้งยังละเมิดหลักประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) (article I) เนื่องจากมีการเลือกปฏิบัติต่อสินค้าจากบางประเทศ และการอ้างข้อยกเว้นด้านดุลการชำระเงิน (article XII) โดยปราศจากการตรวจสอบจากคณะกรรมการองค์การการค้าโลก ถือเป็นการใช้สิทธิข้อยกเว้นโดยมิชอบ นอกจากนี้การใช้มาตรการสีเขียวแฝงที่สร้างภาระต่อสินค้านำเข้ามากกว่าสินค้าในประเทศยังเข้าข่ายละเมิด หลักประติบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) (article III) (General Agreement on Tariffs and Trade, Online, 1947)

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศไทยในปี พ.ศ.2569 มีความรุนแรง โดยมาตรการภาษีของสหรัฐฯ อาจทำให้การส่งออกของไทยในปี 2569 หดตัวได้ถึงร้อยละ 3.1 ตามการประเมินของ สนค. ขณะที่

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยประเมินว่าภาษีตอบโต้ในอัตราร้อยละ 19 อาจทำให้ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของไทยในปี พ.ศ.2569 ลดลงประมาณร้อยละ 1.48 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงเชิงระบบที่ประเทศไทยต้องเผชิญจากการเปลี่ยนนโยบายการค้าของประเทศมหาอำนาจ (ฐานเศรษฐกิจ, ออนไลน์, 2568; สำนักข่าวอินโฟเควสท์, ออนไลน์, 2568; กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์, 2569)

4. ข้อพิจารณาทางกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ข้อพิจารณาทางกฎหมายและแนวทางการต่อสู้คดีในองค์กรระดับข้อพิพาทภายใต้องค์การการค้าโลกที่ผู้เขียนจากการวิเคราะห์และสรุปความสอดคล้องระหว่าง US Trade Act 1974 และความตกลงพหุภาคี ภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) ถึงประเด็นข้อกฎหมายและแนวทางโต้แย้งของประเทศไทยต่อมาตรา 122 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นข้อพิพาททางกฎหมายและแนวทางโต้แย้งของประเทศไทยต่อการบังคับใช้มาตรา 122 ของกฎหมาย U.S. Trade Act 1974

ประเด็นข้อพิพาททางกฎหมาย	ข้อโต้แย้ง	หลักกฎหมายและพันธกรณี	วิเคราะห์
1. การละเมิดข้อผูกพันทางภาษี	มาตรการภาษีส่วนเพิ่มส่งผลให้อัตราภาษีศุลกากรสูงเกินกว่าระดับที่ผูกพันไว้ในตารางข้อตกลง	ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ.1994 มาตรา 2 ตารางข้อผูกพันพิกัดอัตราศุลกากร (schedules of concessions)	บั่นทอนหลักความแน่นอนทางกฎหมายและความคาดหมายได้ในระบบการค้าพหุภาคี
2. การเลือกปฏิบัติเชิงภูมิรัฐศาสตร์	การจัดเก็บภาษีโดยมุ่งเน้นกลุ่มประเทศที่สหรัฐอเมริกาขาดดุลการค้า เป็นการเลือกปฏิบัติโดยใช้เกณฑ์สัญชาติสินค้า	ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. 1994 มาตรา 1 หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored-Nation Treatment: MFN)	ขัดต่อหลักความเท่าเทียมในการแข่งขันสำหรับสินค้าชนิดเดียวกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อพิพาททางกฎหมาย	ข้อโต้แย้ง	หลักกฎหมายและพันธกรณี	วิเคราะห์
3. การใช้สิทธิข้อยกเว้นโดยมิชอบ	การอ้างวิกฤตดุลการชำระเงิน (BoP) โดยปราศจากหลักฐานการลดลงของเงินสำรองระหว่างประเทศอย่างรุนแรง	ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ.1994 มาตรา 12 และมาตรา 18 หมวด B ข้อยกเว้นเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน (balance of payments)	มาตรการขาดความจำเป็นทางเศรษฐกิจและไม่ผ่านกระบวนการพิจารณาจาก BoP Committee และ IMF
4. การละเมิดหลักมาตรการภายใน	การใช้มาตรการสี่เหลี่ยมผืนผ้าเพื่อสร้างภาระแก่สินค้านำเข้าสูงกว่าสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ	ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ.1994 มาตรา 3 หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT)	เข้าข่ายการกีดกันทางการค้าแฝงภายใต้ข้ออ้างด้านนโยบายสาธารณะหรือสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามาตรการภาษีฝ่ายเดียวของสหรัฐอเมริกา ภายใต้มาตรา 122 ไม่เพียงแต่เป็นการละเมิดพันธกรณีตามภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และองค์การการค้าโลก (WTO) แต่ยังบั่นทอนหลักการพื้นฐานของระบบการค้าเสรี ได้แก่ ความแน่นอนทางกฎหมาย ความคาดหมายได้ และความเท่าเทียมในการแข่งขัน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องใช้กลไกของ องค์การระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Body: DSB) เพื่อโต้แย้งและรักษาสีทธิประโยชน์ทางการค้าในเวทีโลก

5. ข้อพิพาทในอดีตที่เป็นบรรทัดฐานในการต่อสู้ทางกฎหมายประเทศไทยสามารถยึดบรรทัดฐานจากพิพาทในอดีตมาอ้างอิง ได้แก่

5.1 คดี U.S. – Gasoline (DS2) ถือเป็นบรรทัดฐานสำคัญในการวางรากฐานความสมดุลระหว่างนโยบายสิ่งแวดล้อมกับเสรีภาพทางการค้า โดยองค์การอุทธรณ์ขององค์การการค้าโลกวินิจฉัยว่าการที่

สหรัฐอเมริกากำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำมันนำเข้าเข้มงวดกว่าน้ำมันที่ผลิตภายในประเทศ ถือเป็นการละเมิดหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) ตามมาตรา III:4 ของภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) แม้สหรัฐอเมริกาจะพยายามอ้างข้อยกเว้นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา XX(g) แต่ศาลชี้ว่าการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและเข้าข่ายการกีดกันทางการค้าแฝง เนื่องจากมีแนวทางอื่นที่สามารถบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่สร้างภาระแก่สินค้านำเข้าเกินสมควร (World Trade Organization, Online, 1996) คดีนี้จึงเป็นบรรทัดฐานทางกฎหมายที่ประเทศไทยสามารถหยิบยกมาโต้แย้งมาตรการสีเขียวแฝง (green measures) ของประเทศคู่ค้าที่อาจเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2569 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อชี้ให้เห็นว่ามาตรการภายในรัฐ (internal measure) ต้องไม่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเลือกปฏิบัติ

5.2 คดี India – Quantitative Restrictions (DS90) วางบรรทัดฐานสำคัญว่าการอ้างข้อยกเว้นเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน (Balance of Payments: BoP) ตามความตกลงภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) จะต้องมีพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ที่รองรับอย่างชัดเจน โดยองค์กรอุทธรณ์ขององค์การการค้าโลก (WTO) วินิจฉัยว่าการจำกัดการนำเข้าจะกระทำได้อต่อเมื่อมีความจำเป็นเพื่อรักษาเสถียรภาพของเงินสำรองระหว่างประเทศอย่างรุนแรงเท่านั้น และต้องผ่านการปรึกษาหารือกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) (World Trade Organization, Online, 1999) คดีนี้จึงเป็นข้อต่อสู้ที่สำคัญสำหรับประเทศไทยในการตอบโต้การใช้มาตรา 122 ของสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ.2569 ว่าการอ้างเหตุผลการขาดดุลการค้าเพียงอย่างเดียวโดยที่สถานะเงินสำรองไม่ได้วิกฤต ถือเป็นการใช้สิทธิข้อยกเว้นโดยมิชอบและขัดต่อหลักการค้าพหุภาคี เพื่อชี้ว่าการอ้างเหตุผลดุลการชำระเงิน (BoP) จะต้องมีความจำเป็นจริงและมีหลักฐานทางเศรษฐศาสตร์รองรับอย่างชัดเจน

5.3 คดี US – Shrimp (DS58)) เป็นคดีหลักที่วางบรรทัดฐานเรื่องการใช้มาตรการด้านกระบวนการผลิต (PPMs) โดยองค์กรอุทธรณ์ขององค์การการค้าโลก (WTO) วินิจฉัยว่าการที่สหรัฐฯ ห้ามนำเข้ากุ้งจากประเทศที่ไม่ได้ใช้เครื่องมือป้องกันเต่าทะเล (TEDs) แม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไปตามมาตรา XX(g) แต่การบังคับใช้กลับละเมิดเงื่อนไขในส่วนอารัมภบทของมาตรา XX เนื่องจากสหรัฐฯ บังคับใช้มาตรฐานเดียวกันกับทุกประเทศโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของสภาพการณ์ในแต่ละท้องถิ่น และขาดกระบวนการเจรจาพหุภาคีก่อนบังคับใช้มาตรการฝ่ายเดียว (World Trade Organization, Online, 1998; ทัชชฌัย ฤกษ์สุด, 2562, หน้า 156-164) บรรทัดฐานนี้จึงชี้ให้เห็นว่ามาตรการสีเขียวใด ๆ ที่คู่ค้าจะนำมาใช้ในปี พ.ศ.2569 จะต้องมีความยืดหยุ่น โปร่งใส และไม่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมต่อประเทศกำลังพัฒนา

5.4 คดี Thailand: Restrictions on Importation of and Internal Taxes on Cigarettes (DS10/R, 1990) เป็นคดีบรรทัดฐานสำคัญในการตีความข้อยกเว้นด้านนโยบายสาธารณะ โดยคณะลูกขุน (panel) วินิจฉัยว่าการที่ประเทศไทยห้ามนำเข้าบุหรี่ต่างชาติแต่ยังคงอนุญาตให้มีการจำหน่ายบุหรี่ที่ผลิตโดย

โรงงานยาสูบในประเทศ ถือเป็นการละเมิดมาตรา XI:1 ของความตกลงภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) แม้ประเทศไทยจะอ้างข้อยกเว้นตามมาตรา XX(b) เพื่อคุ้มครองชีวิตและสุขอนามัยของประชาชนจากอันตรายของการสูบบุหรี่ แต่ศาลพิจารณาว่ามาตรการห้ามนำเข้าดังกล่าวไม่มีความจำเป็น เนื่องจากรัฐยังมีทางเลือกอื่นที่ไม่จำกัดการค้า เช่น การควบคุมการโฆษณาหรือการกำหนดมาตรฐานฉลากคำเตือนที่บังคับใช้กับบุหรี่ทุกประเภทอย่างเท่าเทียม คดีนี้จึงวางบรรทัดฐานว่าการอ้างเหตุผลด้านสาธารณสุขหรือความปลอดภัยเพื่อกีดกันการค้าฝ่ายเดียวจะกระทำมิได้ หากมีมาตรการอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการค้าไม่น้อยกว่าแต่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันได้ (General Agreement on Tariffs and Trade, Online, 1990)

จากการวิเคราะห์ของผู้เขียนเห็นว่าแนวคำวินิจฉัยในคดีบรรทัดฐานข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าอุปสรรคทางการค้าที่ประเทศไทยต้องเผชิญในปี พ.ศ.2569 มีลักษณะเป็น “มาตรการปกป้องทางการค้าอุบัติใหม่” (Emerging Protectionism) (World Bank, Online, 2019; United Nations Conference on Trade and Development, Online, 2025; Aiyar et al, Online, 2023) ที่มักอ้างข้อยกเว้นทั่วไปภายใต้มาตรา XX ของ GATT ทั้งในด้านสิ่งแวดลอม (US – Gasoline/Shrimp) และสาธารณสุข (Thailand-Cigarettes) เพื่อสร้างข้อจำกัดทางการค้าฝ่ายเดียวที่ขาดความจำเป็นและเลือกปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม บรรทัดฐานทางกฎหมายเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าสิทธิอธิปไตยของรัฐในการออกกฎระเบียบภายในจะได้รับความคุ้มครองก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามหลัก “ความจำเป็น” (necessity test) และหลัก “ความเท่าเทียมในการแข่งขัน” (national treatment) โดยต้องพิสูจน์ได้ว่าไม่มีมาตรการอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการค้าไม่น้อยกว่า (less trade restrictive) ดังนั้นการใช้มาตรา 122 หรือมาตรการสีเขียวแฝงของประเทศคู่ค้าจึงมีจุดอ่อนสำคัญในเชิงนิติศาสตร์หากขาดการเจรจาพหุภาคีและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์หรือเศรษฐศาสตร์ที่รองรับอย่างเพียงพอ ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้ช่องว่างทางกฎหมายนี้เป็นยุทธศาสตร์หลักในการต่อรองและระงับข้อพิพาทเพื่อรักษาผลประโยชน์ในห่วงโซ่อุปทานโลกได้อย่างมีระบบ

บทวิเคราะห์และกลยุทธ์ปรับตัวของประเทศไทยต่อความท้าทายการค้าปี พ.ศ.2569

ในปี พ.ศ.2569 ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรการการค้าที่เข้มงวดขึ้นจากข้ออ้างด้านสิ่งแวดล้อมและนโยบายสาธารณะ ส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจโดยตรง ทั้งรูปแบบการส่งออกและการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม จำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีและมาตรฐานใหม่เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของห่วงโซ่อุปทานและเพิ่มมูลค่าสินค้าประเทศไทยในตลาดโลก กลยุทธ์สำคัญคือการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เจรจาเพื่อรักษาสีทธิประโยชน์ทางการค้า พร้อมใช้มาตรการสีเขียวและกระแส การเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศพันธมิตร (friend-shoring) เป็นโอกาสในการดึงดูดการลงทุนและยกระดับอุตสาหกรรมสู่ศูนย์กลางคาร์บอนต่ำ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีตรวจสอบย้อนกลับตามมาตรฐานสากล เช่น ระเบียบว่าด้วยสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (EU Deforestation Regulation:

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2569

EUDR) (European Union, Online, 2023a) มาใช้ในสินค้าเกษตร เพื่อสร้างความแตกต่างและความยั่งยืนในการแข่งขันระดับโลก (World Bank, Online, 2025b)

สรุป

ระเบียบการค้าโลกปี พ.ศ.2569 เป็นบททดสอบสำคัญของประเทศไทยในการรักษาสมดุลระหว่างพันธกรณีระหว่างประเทศกับการปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ แม้ระบบพหุภาคีถูกสั่นคลอนด้วยแนวโน้มนโยบายการปกป้องทางการค้าใหม่ (new protectionism) สร้างแรงกดดันโดยตรงต่อภาคการส่งออก แต่ในอีกด้านหนึ่งก็เปิดโอกาสให้ประเทศไทยใช้กระแสการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศพันธมิตร (friend-shoring) และการปรับตัวสู่มาตรฐานตรวจสอบย้อนกลับสากล เพื่อดึงดูดการลงทุนและยกระดับอุตสาหกรรมให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้หลักการขององค์การการค้าโลกและแนวคำวินิจฉัยในอดีตยังคงเป็นบรรทัดฐานที่ทรงพลังในการโต้แย้งความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากแนวโน้มนโยบายการปกป้องทางการค้าใหม่นี้

ข้อเสนอแนะ

1. ใช้สิทธิภายใต้มาตรา 24 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) เพื่อขยายขอบเขตเครือข่ายความตกลงการค้าเสรี (FTA) และเตรียมความพร้อมในกระบวนการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก (WTO) อย่างเป็นระบบ
2. ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนในการยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนและการใช้เทคโนโลยีสะอาด เพื่อรองรับมาตรการสีเขียวของประเทศคู่ค้า
3. เตรียมความพร้อมด้านกฎหมายในการใช้กลไกระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก (WTO) เพื่อโต้แย้งมาตรการที่ขัดต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ เช่น การจัดเก็บภาษีเกินกว่าอัตราภาษีผูกพัน หรือการเลือกปฏิบัติที่ขัดต่อหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN)
4. กำกับดูแลนโยบายภายในประเทศให้สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (NT) และหลีกเลี่ยงการใช้ข้อยกเว้นโดยมิชอบ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือในเวทีโลกและสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในระบบเศรษฐกิจโลกใหม่

บรรณานุกรม

กรุงเทพธุรกิจ. (2569, 6 มกราคม). *ภาษีทรัมป์เห็นผลชัดปี 69 หวั่นไทยส่งออก 'สหรัฐ-จีน' หดตัวแรง* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/economics/1215247> [2569, 18 กันยายน].

ฐานเศรษฐกิจ. (2568, 5 สิงหาคม). **หอการค้า ชีภาชี 19% ดุลส่งออกครึ่งปีหลังบวก 1.1 แสนล้าน GDP หด 1.48%** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thansettakij.com/economy/635121> [2569, 18 กันยายน].

ทัชชฌาย์ ฤกษ์สุต. (2562). **กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ วิญญูชน.

สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2568, 5 สิงหาคม). **ม.หอการค้าฯ ชีภาชีไตรมาส 3 ไทยต่อเนื่อง คาด GDP ปี 69 ลงอีก 1.48%** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.infoquest.co.th/2025/518700> [2569, 18 กันยายน].

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2569). **พาณิชย์วิเคราะห์ ทิศทางการค้าไทยปี 2569 ท่ามกลาง การค้าโลกที่ผันผวน** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://uploads.tpsso.go.th/editor/pdf/1769393345_097fa3e5ab5f1ee59f85.pdf [2569, 18 กันยายน].

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). **เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สามของปี 2568 และแนวโน้มปี 2568 - 2569** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/11/02-PRESSTHAI-Q3-2568-Final.pdf> [2569, 18 กันยายน].

Aiyar, S., & et al. (2023). **Geoeconomic fragmentation and the future of multilateralism** (IMF Staff Discussion Note No. 2023/001) (Online). Available: <https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2023/01/11/Geo-Economic-Fragmentation-and-the-Future-of-Multilateralism-527266> [2026, January 21].

Browne Jacobson. (2025, June 26). **The EU Deforestation Regulation: Implications and actions for the fashion industry** (Online). Available: <https://www.brownejacobson.com/insights/eu-deforestation-regulation-fashion-industry> [2026, January 21].

European Union. (2023a). **Regulation (EU) 2023/1115 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on the making available on the Union market and the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation and repealing Regulation (EU) No 995/2010** (Online). Available: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj> [2026, January 21].

European Union. (2023b). *Regulation (EU) 2023/1542 of the European Parliament and of the Council of 12 July 2023 concerning batteries and waste batteries* (Online).

Available: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj> [2026, January 21].

Executive Office of the President. (2017). *National security strategy of the United States of America* (Online). Available: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905-2.pdf> [2026, 18 September].

Executive Office of the President. (2025, July 31). *Further modifying the reciprocal tariff rates* (90 Fed. Reg. 37963) (Online). Available:

<https://www.federalregister.gov/documents/2025/08/06/2025-15010/further-modifying-the-reciprocal-tariff-rates> [2026, 18 September].

Executive Office of the President. (2026, February 20). *Proclamation 11012 of February 20, 2026: Imposing a temporary import surcharge to address fundamental international payments problems* (91 Fed. Reg. 9339) (Online). Available:

<https://www.federalregister.gov/documents/2026/02/25/2026-03824/imposing-a-temporary-import-surcharge-to-address-fundamental-international-payments-problems> [2026, 18 September].

General Agreement on Tariffs and Trade. (1947). *The General Agreement on Tariffs and Trade* (61 Stat. A-11, 55 U.N.T.S. 194) (Online). Available:

https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47.pdf [2026, January 21].

General Agreement on Tariffs and Trade. (1990, October 5). *Thailand – Restrictions on importation of and internal taxes on cigarettes: Report of the Panel* (DS10/R, BISD 37S/200) (Online). Available:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/gatt_e/90cigart.pdf [2026, January 21].

Hudec, R. E. (1998). GATT/WTO constraints on national regulation: Requiem for an aim and effects test (Online). Available:

<https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1843&context=til> [[2026, January 21].

Ministry of Economy Trade and Industry. (2018). **Chapter 2: National treatment principle**

In 2018 report on compliance by major trading partners with trade agreements:

WTO, FTA/EPA and IIA (Online). Available:

https://www.meti.go.jp/english/report/data/2018WTO/pdf/02_02.pdf [2026, January 30].

Ramboll. (2025). **The EU Battery Regulation: Where we stand in 2025** (Online).

Available: <https://www.ramboll.com/insights/resource-management-and-circular-economy/the-eu-battery-regulation-where-we-stand-in-2025> [2026, January 27].

United Nations Conference on Trade and Development. (2019). **International**

classification of non-tariff measures: 2019 version (UNCTAD/DITC/TAB/2019/5)

(Online). Available: [https://unctad.org/system/files/official-](https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2019d5_en.pdf)

[document/ditctab2019d5_en.pdf](https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2019d5_en.pdf) [2026, January 31].

United Nations Conference on Trade and Development. (2025). **Global trade update:**

Top trends redefining global trade (UNCTAD/DITC/INF/2025/11) (Online).

Available: https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2025d11_en.pdf [2026, January 31].

United States Environmental Protection Agency. (2025). **EPA requirements for importers**

and exporters (Online). Available: <https://www.epa.gov/importing-exporting> [2026, January 24].

World Bank. (2019). **Non-tariff measures: A fresh look at trade policy's new frontier.**

(Online). Available:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/771511557742730116/pdf/Non-Tariff-Measures-A-Fresh-Look-at-Trade-Policy-s-New-Frontier.pdf> [2026, January 24].

World Bank. (2025a). **Trade's hidden barriers: Navigating non-tariff measures** (Online).

Available: <https://blogs.worldbank.org/en/trade/trade-s-hidden-barriers--navigating-non-tariff-measures> [2026, 18 September].

World Bank. (2025b). **World development report 2025: Standards for development.**

(Online). Available: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-2275-9> [2026, January 21].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2569

World Trade Organization. (1996). *United States – Standards for reformulated and conventional gasoline: Report of the Appellate Body* (WT/DS2/AB/R) (Online).

Available: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds2_e.htm [2026, January 31].

World Trade Organization. (1998, October 12). *United States – Import prohibition of certain shrimp and shrimp products: Report of the Appellate Body* (Online). Available:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/58abr.pdf [2026, January 17].

World Trade Organization. (1999, August 23). *India – Quantitative restrictions on imports of agricultural, textile and industrial products: Report of the Appellate Body*

(Online). Available: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/90abr.pdf [2026, January 24].

World Trade Organization. (2011). *Thailand – Customs and fiscal measures on cigarettes from the Philippines: Report of the Appellate Body* (Online).

Available: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds371_e.htm [2026, January 24].